

KÖZÉPKORI
EGYETEMES
MŰVELŐDÉSTÖRTÉNET
diasorozat

T-24

ERETNEKMOZGALMAK.
REFORMÁCIÓ, ELLENREFORMÁCIÓ

Budapest, 1978

2016. JÚLIUS 3.

2008. MÁJ. 07.

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat
Társadalomtudományi Osztályának
kiadványa

Irta és összeállította: Marosi Endre

Lektorálta: Jónás Ilona

Szerkesztette: M. Szabó Mária Rózsa

Felelős szerkesztő: Vadász Sándor

Készült a TIT Rotaüzemében - Példányszám: 100
Gy.sz.: 78/1859 - Felelős kiadó: Radványi Gáspár

1. Gót biblia lapja. IV. század. Uppsalai kódex.
A nyugati gótok egy részét ariánus keresztény hitre térítette Ulfilas püspök (318-383). Népét bevezette a bizánci birodalom moesia tartományába. Gót nyelvre fordította a Bibliát.
2. Az európai eretnek mozgalmak és az inkvizíció.
X-XIV. század.
3. A legrégebb bogumil sirkő. X. század. Szarajevo, Jugoszlávia.
4. Flagellánsok. XIV. század. Képes Krónika miniatúrája, Magyarország.
5. John Wycliff. (1320-1384.) Angol eretnek lelkész, a reformáció előfutára.
6. Husz János. (1369-1415.) Prágai pap, prédikátor. Követelte az egyházi birtokok szekularizációját, majd a megreformált prágai egyetem dékánja lett. Kiközösítették, eretnekké nyilvánították, majd a konstanzi zsinat máglyahalálra ítélte. 1415. július 6-án megégették. XVI. századi német ábrázolás.
7. Constanzi zsinat. 1414-1418. Metszet. A zsinatot Zsigmond német-római császár (és magyar király) hívatta össze, hogy döntsön az ellenpápák, az egyházi reform és az eretnekek elleni harc ügyében. Határozatai eredményeképp megégették Huszt és Prágai Jeromost (utóbbit 1416-ban).

8. Huszita harcok Kelet-Európában. Térkép.
9. Bucsupénz. Gunyrajz, XV. század. A teljes vagy részleges bünbocsánat, a "bucsu" pénzbeni megváltása számos visszaélésre adott alkalmat.
10. Savonarola prédikál. 1498. (Firenze, Olaszország.) Egykoru metszet. Girolamo Saronarola szerzetes (1452-1498) fellépett a fényűzés ellen. A Mediciek elűzése után hatalmában tartotta Firenzét. Szembenállt VI. Sándor pápával is. Eretnekséggel vádolva máglyán égették meg.
11. Rotterdami Erasmus. (1466 k. - 1536.) A reformáció előkészítője. Ifj. Hans Holbein festménye.
12. Luther Márton. (1483-1546.) Egykoru metszet. Ágostonrendi szerzetes, a reformáció megindítója, a később evangélikusnak nevezett egyház megalapítója.
13. X. Leó pápa bullája Luther ellen. Ezt Luther elégette 1520. december 10-én.
14. Philipp Melanchton. (1497-1560.) Német humanista, Luther fő munkatársa. Albrecht Dürer rézmet-szete 1526.
15. Zwingli Ulrich. (1484-1531.) Zürichi lelkész, 1523-as egyházi reformja radikálisabb Lutherénél. Hans Asper festménye, XVI. század közepe.

16. Kálvin János. (1509-1564.) Francia születésű genfi reformátor, a később "református"-nak nevezett helvét egyház megalapítója. Egykoru metszet.
17. Miguel Servet. (1511 k. - 1553.) Spanyol orvos, reformátor. Az inkvizíció elől menekült Genfbe, de Kálvin is eretnekké nyilvánította, majd máglyára küldte. Egykoru metszet.
18. Koldustarisznya. XVI. század vége. Németalföldön 1566 nyarán a nép megrohanta a katolikus templomokat, elpusztította a képeket, keresztekét. Elkezdődött a németalföldi szabadságharc és korai polgári forradalom. Jelképe a koldusbot és tarisznya, neve gueux, koldus. Egykoru festmény.
19. Baruch Spinoza: Egyházpolitikai tanulmány. 1670, Hamburg. A holland filozófus (1632-1677) a modern természettudományos világkép egyik előkészítője. Egykoru metszet.
20. Európa vallási térképe 1570 körül.
21. Lovolai (Szent) Ignác. (1491-1556.) A jezsuita rend alapítója. Érem ábrázolás.
22. Az inkvizíció börtöne. XVI. századi metszet.
23. A tridenti zsinat. 1545-1563. (Trento, Olaszország.) A római katolikus egyház zsinati üléseivel kezdődött meg az ellenreformáció. Egykoru metszet.

24. Szent Bertalan-éj. 1572. augusztus 24. Párizs.
Véres leszámolás a francia protestánsokkal, a
hugenottákkal. Egyik vezérüket, Coligny admirá-
list megölve, éppen az ablakon hajtják ki. Egyko-
ru metszet.